

ΘΕΜΑΤΑ ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗΣ
ΠΑΝΕΛΛΑΔΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ
ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ 2025
ΑΡΧΑΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Μετάφραση

Οι αντιπρόσωποι των Μηλίων αποκρίθηκαν: «Η πρότασή σας να συζητήσουμε με ηρεμία είναι πολύ καλή και δεν έχουμε καμιάν αντίρρηση, αλλά εκείνο που έρχεται σε αντίφαση με την πρότασή σας είναι η πολεμική προετοιμασία σας με την οποία τώρα, ευθύς, μας απειλείτε. Βλέπουμε ότι έρχεστε σαν δικαστές που θα κρίνουν όσα θα ειπωθούν και ότι, αν τα νομικά επιχειρήματά μας είναι ισχυρότερα από τα δικά σας, τότε η έκβαση της συζήτησης θα μας οδηγήσει σε πόλεμο αν δεν ενδώσουμε, ενώ εάν μας πείσετε, θα μας οδηγήσει στην δουλεία».

Ερωτήσεις Κατανόησης

Οι Αθηναίοι έστειλαν πρέσβεις στους Μηλίους, οι οποίοι αρνούσαν να γίνουν υποτελείς τους όπως τα άλλα νησιά. Οι πρέσβεις των Αθηναίων διατύπωσαν τις παρακάτω αιτιάσεις στους άρχοντες των Μηλίων. Αρχικά τους κατηγορήσαν ότι δεν τους επέτρεψαν να αγορεύσουν μπροστά στη συνέλευση για να μην μεταπείσουν τους Μηλίους με τα εύστοχα επιχειρήματά τους. Τέλος τους προκάλεσαν να απαντήσουν ξεχωριστά σε κάθε επιχείρημα με το οποίο διαφωνούσαν για να φανεί η πρόθεσή τους.

Γραμματικές Παρατηρήσεις

3α) πέπεμγο

- εἴπητε
- γνώση/γνώσει
- κρινεῖτε
- διοίσοντα

3β) τινα/ἄττα

- ᾧ πρεσβευτά
- ᾧ νησιῶτα
- τοῖς μείοσι
- τοῖς λεχθεῖσι

Συντακτικές Παρατηρήσεις

4α) οὐδετέρων = γενική κατηγορηματική κτητική στο Μήλιοι

ὁ Τεισιμάχου = ονοματικός ομοιόπτωτος προσδιορισμός, παράθεση στο Τεισίας

λέγειν = τελικό απαρέμφατο, αντικείμενο του ρήματος ἐκέλευον

ἤκοντας = κατηγορηματική μετοχή ως κατηγορηματικός προσδιορισμός. συνημμένη στο αντικείμενο του αισθητικού ρήματος ὄρωμεν

τῷ δικαίῳ = επιρρηματικός προσδιορισμός, δοτική του τρόπου στη μετοχή περιγενομένοις

4β) Ὁ Θουκυδίδη γινώσκει τοὺς Μηλίους Λακεδαιμονίων ἀποίκους εἶναι

Ὁ Θουκυδίδης γινώσκει τοὺς Μηλίους Λακεδαιμονίων ἀποίκους ὄντας

Αδίδακτο Κείμενο

B1.

Το σπήλαιο συμβολίζει τον κόσμο στον οποίο ζούμε, τον ψεύτικο κόσμο των αισθήσεων, που δεν είναι τίποτα άλλο πέρα από ένα αντίγραφο του κόσμου των Ιδεών. Το σπήλαιο συμβολίζει τον κόσμο των αισθητών-υλικών αντικειμένων, ο οποίος χαρακτηρίζεται: 1) οντολογικά από φαινομενικότητα, 2) γνωσιολογικά από πλάνη και ψευδαισθήσεις, 3) ηθικά από αδικία. Αντιστοιχεί στην πολιτική κοινωνία της εποχής που άγεται και φέρεται από μη πεπαιδευμένους και όχι από φιλοσόφους-βασιλείς. Εύκολα, λοιπόν, προκύπτει ότι οι δεσμώτες συμβολίζουν τους ανθρώπους αυτής της κοινωνίας που ζούνε στο σκοτάδι της απατηλής γνώσης που τους προσφέρουν οι αισθήσεις και τα δεδομένα τους, τα οποία αντιστοιχούν στις σκιές.

Οι δεσμώτες συμβολίζουν τους ανθρώπους αυτής της κοινωνίας που ζούνε στο σκοτάδι της απατηλής γνώσης που τους προσφέρουν οι αισθήσεις και τα δεδομένα τους, τα οποία αντιστοιχούν στις σκιές. Όπως, δηλαδή, οι δεσμώτες θεωρούν για πραγματικά όντα τις σκιές του σπηλαίου δίχως να έχουν επίγνωση του έξω κόσμου, έτσι και οι άνθρωποι θεωρούν ως αληθινά τα αισθητά αντικείμενα. Πρόκειται για τους κοινούς ανθρώπους, οι οποίοι έχοντας εθισθεί στις απατηλές παραστάσεις των αισθητών πραγμάτων ζουν μέσα στο ψέμα, χαρακτηρίζονται από ψευδαισθήσεις, και κατά συνέπεια κυριαρχούνται από τα πάθη και τα ένστικτά τους.

Οι αλυσίδες που κρατούν τους δεσμώτες αντιστοιχούν στις αισθήσεις μας, οι οποίες κατ' αναλογία δεν μας επιτρέπουν να συλλάβουμε την πραγματικότητα με τη νόηση, αλλά μένουμε προσκολλημένοι στα δικά τους δεδομένα. Αν το εξετάσουμε σ' ένα ευρύτερο πλαίσιο, οι αλυσίδες μπορούν να παρομοιαστούν με τα ανθρώπινα πάθη, με την προσήλωσή μας στα υλικά αγαθά και σε οτιδήποτε που μας κρατά μακριά από τη θέαση των Ιδεών, του Αγαθού και τη δικαιοσύνη.

Με τη φράση **το φως** υποδηλώνεται η Ιδέα του Αγαθού, έξω από το σπήλαιο, στον νοητό και άυλο κόσμο των Ιδεών, ο οποίος είναι ο κόσμος της αληθινής πραγματικότητας, της αλήθειας, της γνώσης και της δικαιοσύνης.

B2. Οι δεσμώτες του πλατωνικού σπηλαίου μπορούν να βλέπουν και να ακούν, χωρίς όμως να έχουν σαφή αντίληψη της πραγματικότητας, αφού είναι παγιδευμένοι σε ό,τι αντιλαμβάνονται με αυτές τις δύο κύριες αισθήσεις. Μπορούν να βλέπουν μόνο μπροστά και να αντικρύζουν οτιδήποτε απεικονίζεται στον τοίχο του σπηλαίου, χωρίς την παραμικρή υποψία για ό,τι συμβαίνει γύρω τους. Ακούν τις δικές τους ομιλίες και τις ομιλίες αυτών οι οποίοι κρύβονται πίσω από το τοιχίο μεταφέροντας αντικείμενα, και τις αποδίδουν στις σκιές που βλέπουν με τα μάτια τους. Γι' αυτόν τον λόγο βρίσκονται σε πλήρη άγνοια και πλάνη. **(τοὺς γὰρ τοιοῦτους πρῶτονσπηλαίου προσπιτούσας;)**

Όσον αφορά τους συντρόφους του Οδυσσέα, επιλέγεται η προσωρινή διακοπή της ακοής, ως μέτρο προστασίας από την παραπλανητική φωνή των Σειρήνων. Και εδώ η ακοή μπορεί να τους παρασύρει σε έναν επικίνδυνο δρόμο, χωρίς επιστροφή.

Αλλά και ο ίδιος ο Οδυσσέας προστατεύεται από τα δεσμά της ακοής, έστω και με διαφορετικό τρόπο. (όσο για τους συντρόφους σου,... κι έτσι να ακούσεις, να απολαύσεις των Σειρήνων τη φωνή. Όπως, λοιπόν, οι δεσμώτες του πλατωνικού σπηλαίου έχουν στρεβλή αντίληψη της πραγματικότητας (σκιές-ήχοι μέσα στο σπήλαιο), έτσι και οι σύντροφοι του Οδυσσέα, αν δεν κλείσουν τα αυτιά τους, θα παρασυρθούν από μια διαστρεβλωμένη πραγματικότητα λόγω των αισθήσεων (ακοή).

Από την άλλη ο Οδυσσέας, είναι δεμένος ως αποτέλεσμα της δικής του ελεύθερης βούλησης σε αρμονία με τον επιδιωκόμενο σκοπό. Επιπλέον, ο Οδυσσέας έχει την ελευθερία να βλέπει και να ακούει, αλλά επιλέγει τον αυτοπεριορισμό και την αυτοδέσμευση, ως αναγνώριση της παραπλάνησης που οι αισθήσεις προκαλούν. Στην περίπτωση αυτή τα δεσμά προστατεύουν τον Οδυσσέα και καταφέρνει με αυτό τον τρόπο να αντισταθεί στην ψευδαίσθηση της ακοής του, ενώ στην αλληγορία του Πλάτωνα τα δεσμά αποτελούν το μέσο υποδούλωσης και υποταγής στον αληθοφανή κόσμο των αισθήσεων.

Και στην εικόνα του σπηλαίου και στην εικόνα του Οδυσσέα και των συντρόφων του τελικά οι αισθήσεις δημιουργούν δεσμά και παγιδεύουν το μυαλό και την ψυχή των ανθρώπων.

B3.1. ΣΩΣΤΟ [Τα γεγονότα αυτά, καθώς και η αρνητική εμπειρία που αποκόμισε από την παραμονή του στην αυλή του τυράννου των Συρακουσών Διονυσίου Α', δημιούργησαν στον Πλάτωνα την πεποίθηση ότι όλα τα πολιτεύματα της εποχής του ήταν διεφθαρμένα και ότι μόνο αν οι φιλόσοφοι αναλάμβαναν την εξουσία ή αν οι ηγεμόνες άρχιζαν να φιλοσοφούν, μόνο τότε θα μπορούσε να υπάρξει υγιής πολιτική ζωή.

2. ΣΩΣΤΟ [Ο δραματικός χρόνος, δηλαδή ο χρόνος κατά τον οποίο υποτίθεται ότι διεξάγεται ο διάλογος, είναι το 421 π.Χ.]

3. ΛΑΘΟΣ [Η κατώτερη τάξη (δημιουργοί), που είναι και η πολυπληθέστερη, συγκροτείται από τους γεωργούς, τους τεχνίτες, τους εμπόρους και γενικά τους χειρώνακτες. Είναι βέβαια αποκλεισμένη από την εξουσία, εργάζεται όμως προστατευμένη και μπορεί να πλουτίζει ως ένα σημείο φυσικά

4. ΛΑΘΟΣ [Ένας δεύτερος κύκλος εκπαίδευσης (από τα 20 ως τα 30) περιλαμβάνει κυρίως τις μαθηματικές επιστήμες: αριθμητική, γεωμετρία, στερεομετρία, αστρονομία αρμονική.]

5. ΛΑΘΟΣ [Κοσμείται από σωφροσύνη (αυτοκυριαρχία και νομιμοφροσύνη), επειδή ανάμεσα στις τρεις τάξεις βασιλεύει η αρμονία, που προκύπτει από την υποταγή της κατώτερης στις ανώτερες.]

B4. πέταλο → αναπεπταμένην

εργαλείο → είργασμένα,

σύμπτωση → προσπιπτούσας;

άγημα → περιάγειν

διορατικό → Ὀρῶ